

2022 m. rugpjūčio 30 d.

Ar rudenį vės ne tik
orai, bet ir ekonomika?

Tadas Povilauskas
SEB banko ekonomistas

Sumažinome visų valstybių 2023 m. BVP pokyčių prognozę

- Energetinė krizė stumia Europą į recesiją
- Infliacija vis dar viršija lūkesčius
- Vartotojų ir verslo lūkesčiai Europoje ir JAV labai prasti
- Realusis namų ūkių vartojimas Europoje antrą pusmetį pradės mažėti
- Darbo rinka labai stipri, tačiau padėtis turėtų keistis
- Valstybės toliau švelnins energetikos kainų šuolio įtaką fiskalinės politikos priemonėmis

BVP pokyčių prognozė (proc.)

	2020 m.	2021 m.	2022*	2023 m.*	2024 m.*
JAV	-3,4	5,7	1,5	0,5	2,0
Euro zona	-6,4	5,3	2,7	0,3	2,1
Vokietija	-4,6	2,6	1,3	-0,1	2,5
Jungtinė Karalystė	-9,4	7,4	3,4	-0,2	1,3
Švedija	-2,8	4,8	2,0	0,1	1,7
Kinija	2,3	8,1	3,5	5,3	5,0
Latvija	-3,6	4,8	2,5	1,3	3,5
Estija	-3,0	8,3	1,2	0,5	3,5

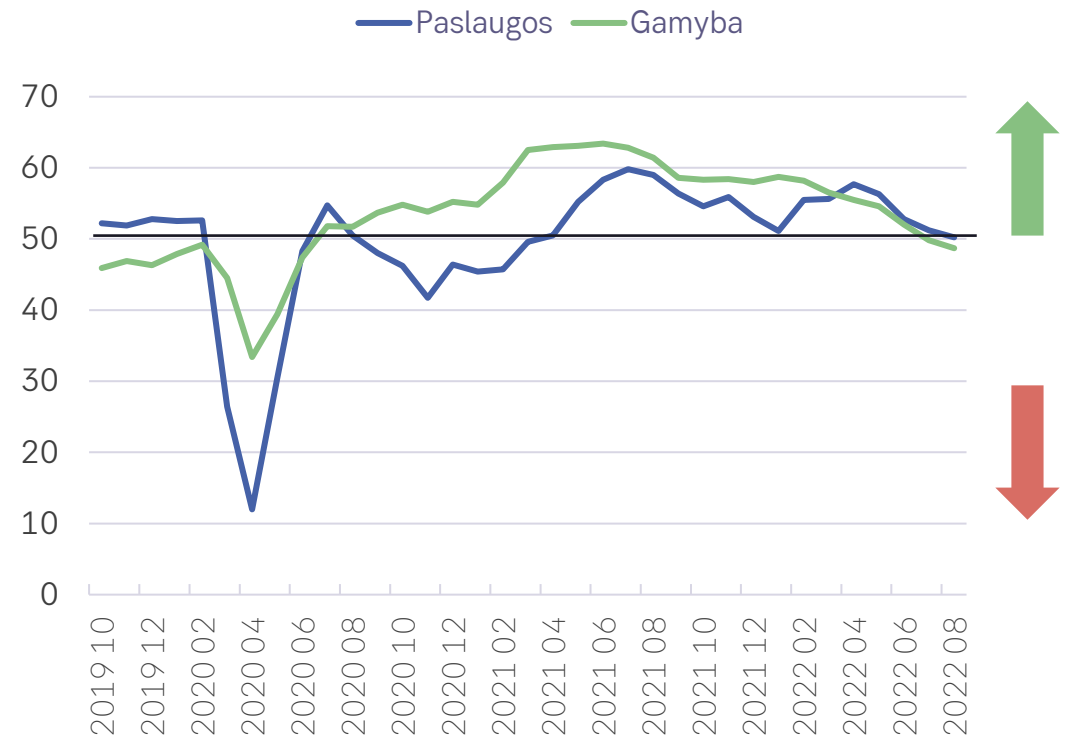
*Prognozė.
Šaltinis *Macrobond*.

Blogėjantys lūkesčiai perspėja apie prastėsiančią ekonomikos padėtį

Vartotojų pasitikėjimo rodiklis euro zonoje (punktai)

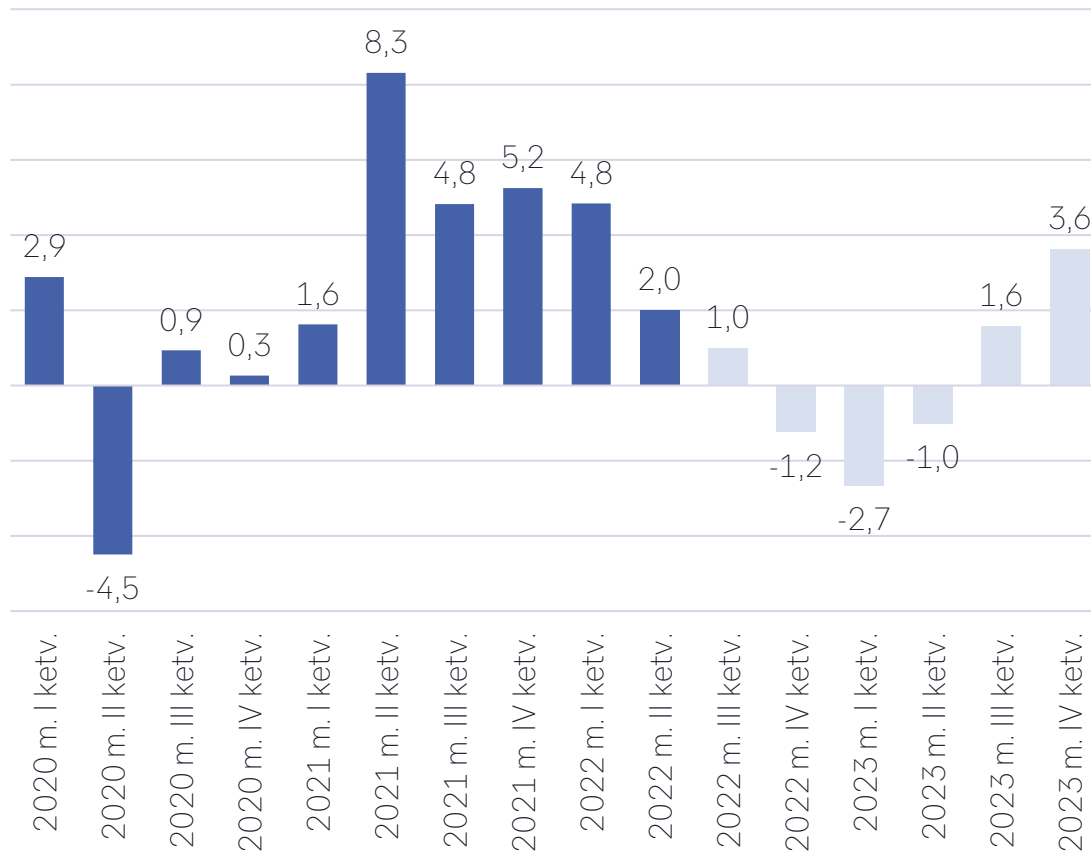

„IHS Markit“ euro zonos pirkimo vadybininkų indeksas* (punktai)

Recesija neaplenks ir Lietuvos

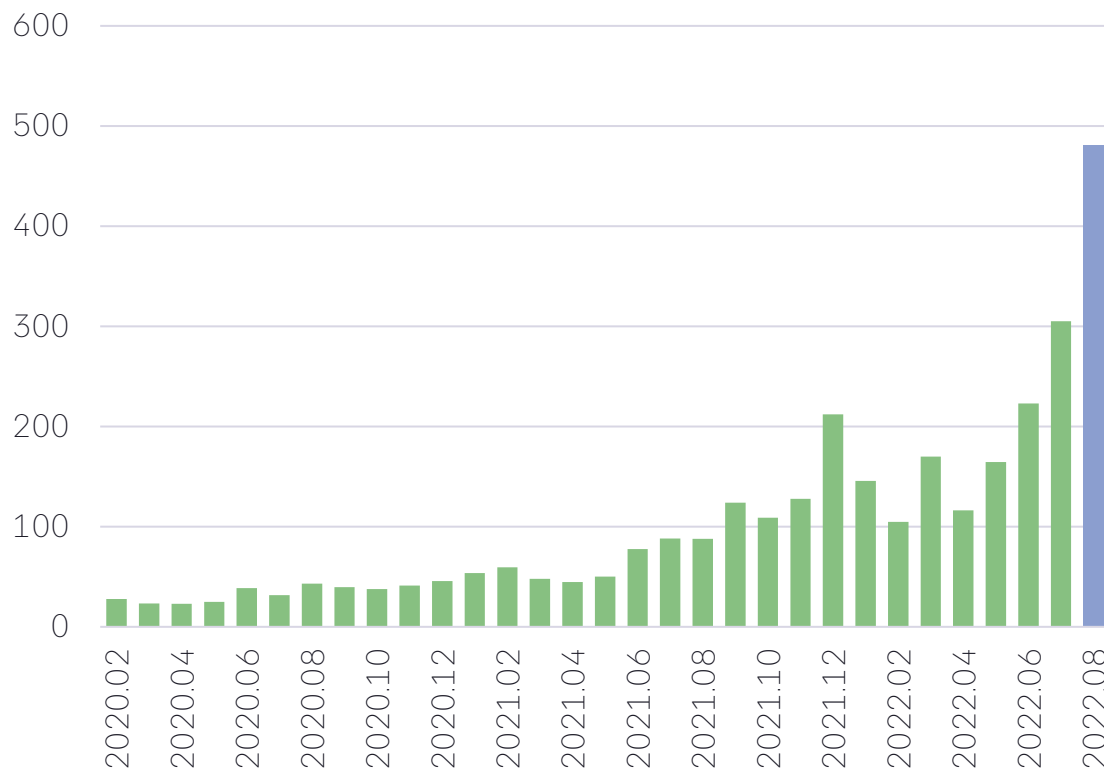
Metinis realusis BVP pokytis (proc.)

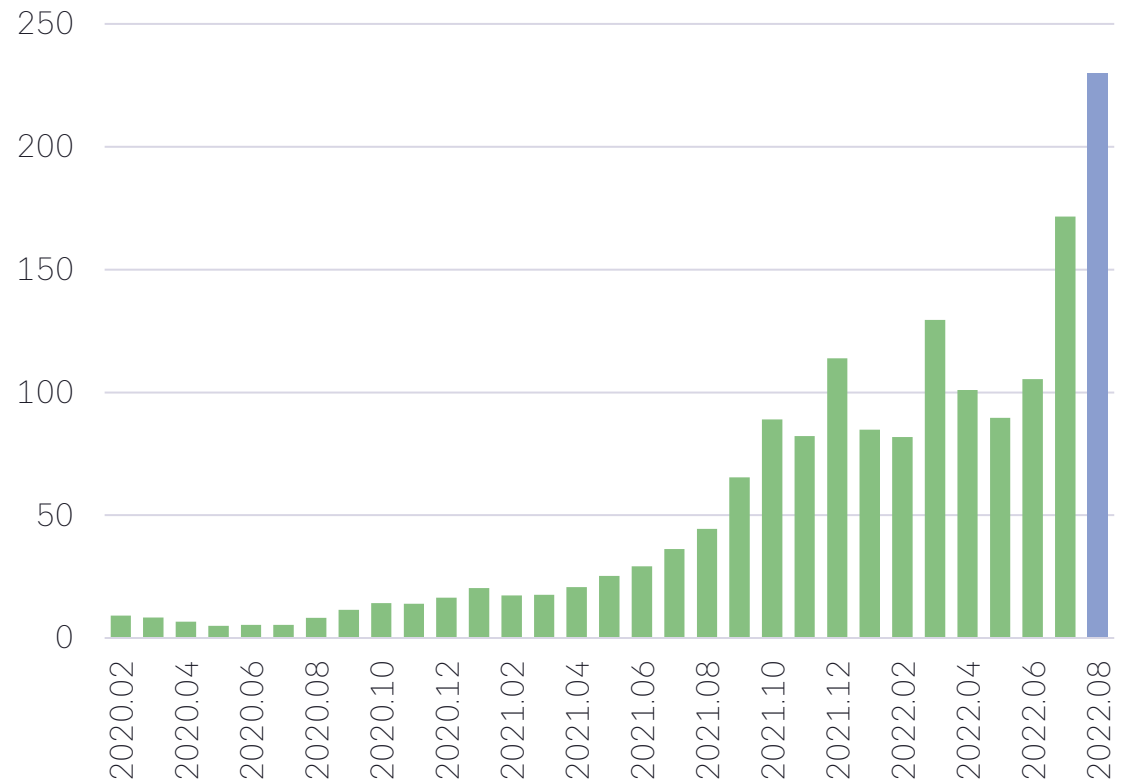
- Šių metų BVP prognozė padidinta nuo 0,9 iki 1,5 proc., kitų metų prognozė pabloginta nuo 1,8 proc. iki 0,5 procento
- Jau nuo kovo karto jame, kad Lietuvoje turėsime recesiją, kai BVP kris bent du ketvirčius iš eilės
- Iššūkių kels ne tik aukštos energetikos produktų kainos, bet ir galiausiai įsigaliojusios sankcijos
- Prognozės paremtos prielaida, kad kitų metų antrą pusmetį ES ekonomika vėl pradės augti

Energetikos krizė: rugpjūtį elektros kaina biržoje bus 12 kartų didesnė negu vidutinė 2016–2019 metų kaina

Vidutinė mėnesio elektros kaina „Nord Pool“ biržos Lietuvos zonoje, EUR/MWh

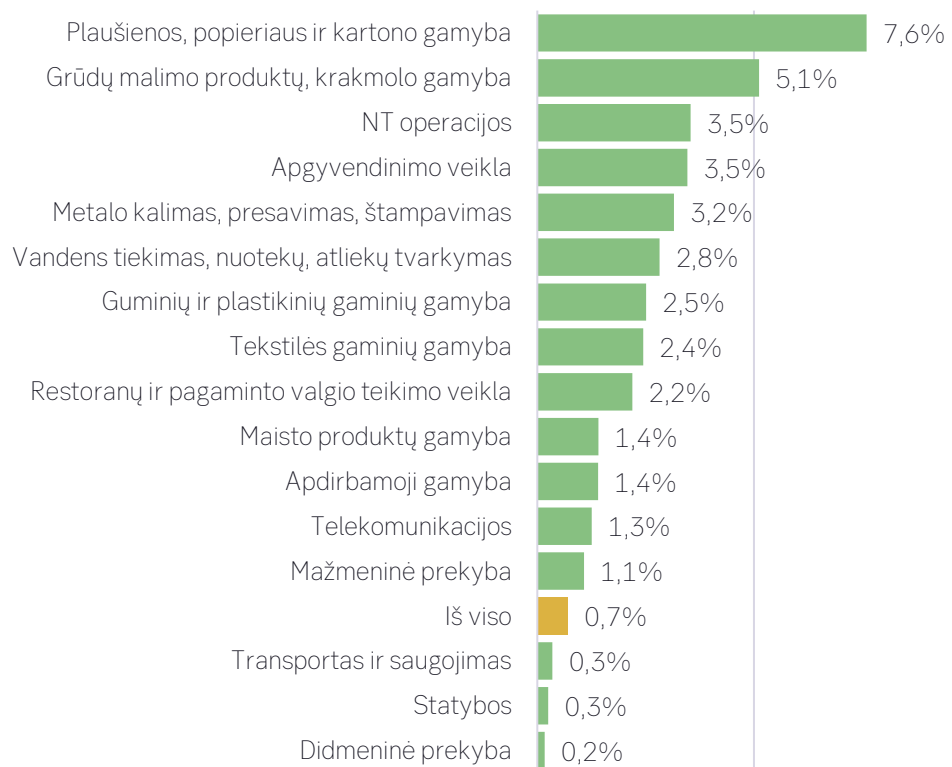

Vidutinė mėnesio gamtinių dujų TTF taške kaina, EUR/MWh

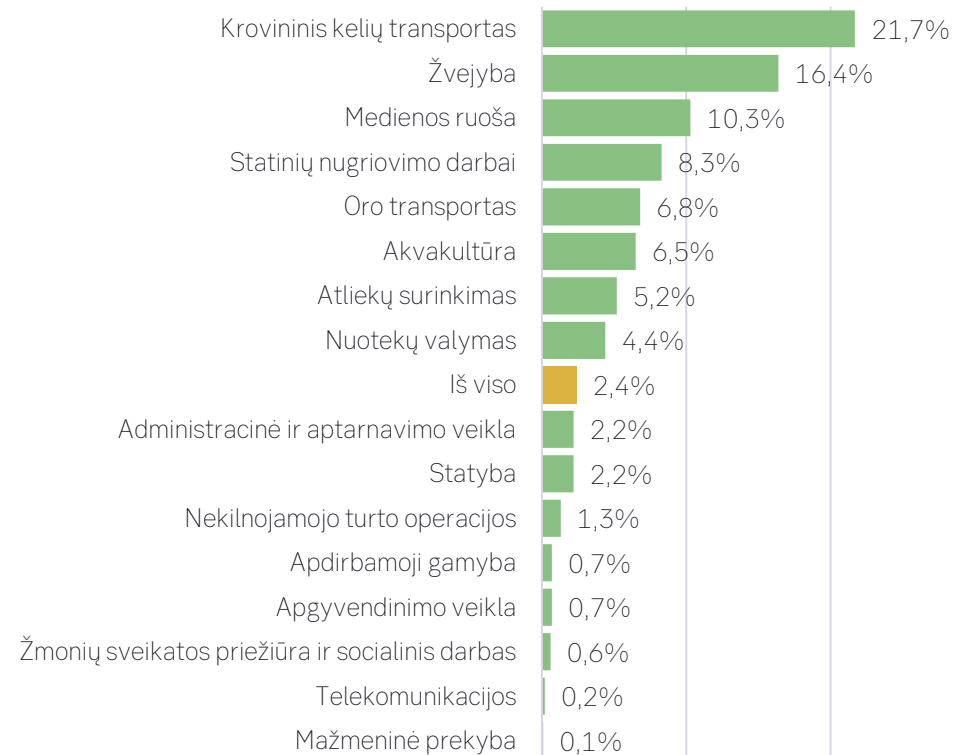

Energetikos kainų šuolis ypač skaudus mažesnėms ir taip greitai į galutinę kainą perkelti sąnaudų negalinčioms įmonėms

Elektros sąnaudų ir pajamų santykis įvairiuose sektoriuose proc. (2016-2020 m.)

Degalų sąnaudų ir pajamų santykis įvairiuose sektoriuose proc. (2016-2020 m.)

Šilumos sezonas būty gerokai brangesnis be valdžios sprendimų

Nieko nesiimant, vidutinė šilumos kaina galėtų šoktelti ir 90 proc., palyginti su praėjusiu šildymo sezonu

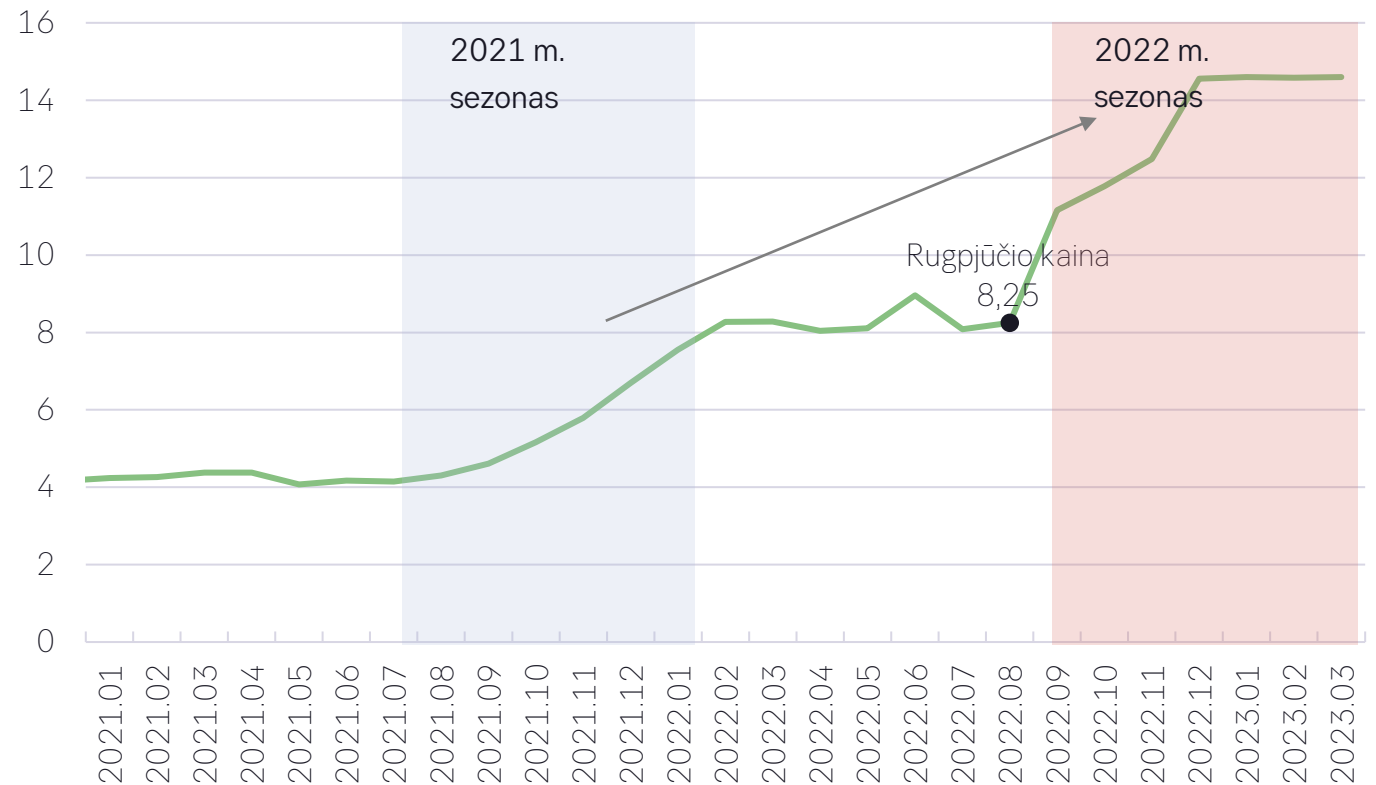
Valdžios jau pasiūlyti sprendimai

- Deginti mazutą, ne gamtines dujas
- Padidinti biokuro pasiūlą

Kitų Baltijos šalių valdžios pagalbos pasiūlymai

- Estijoje: 80 proc. kainos, viršijančios 8 ct/kWh, bus padengiama valdžios biudžeto lėšomis
- Latvijoje: 50 proc. kainos, viršijančios 6,8 ct/kWh, bus padengiama valdžios biudžeto lėšomis

Prognuozuotina vidutinė šilumos kaina Lietuvoje 2022 m. šildymo sezono metu, ct/kWh

Šaltinis: SEB banko prognozės, *Baltpool*, VERT, *Macrobond*. Skaičiavimai daromi atsižvelgiant į biokuro ir gamtinių dujų ateities sandorių kainas.

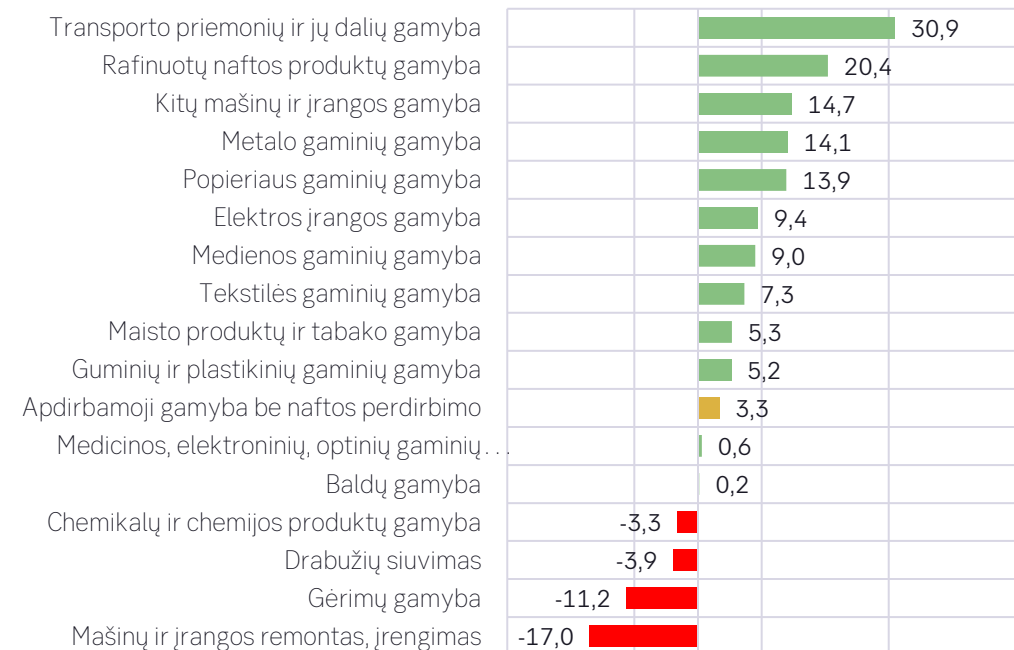
Pramonės gamybos tendencijos neigiamos

Metinis apdirbamosios gamybos, neįtraukus naftos produktų, produkcijos pokytis
lyginamosiomis kainomis, koreguotas (proc.)

Metinis pokytis pagal pramonės šakas

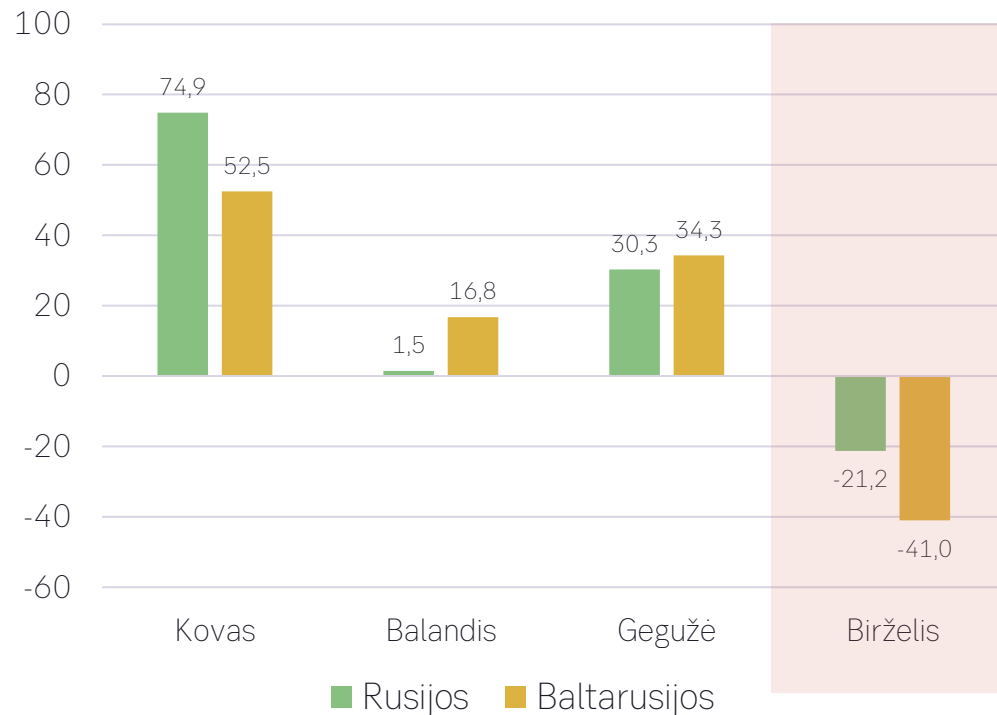
Lyginamosiomis kainomis, pokytis
(2022 m. liepa - 2021 m. liepa)

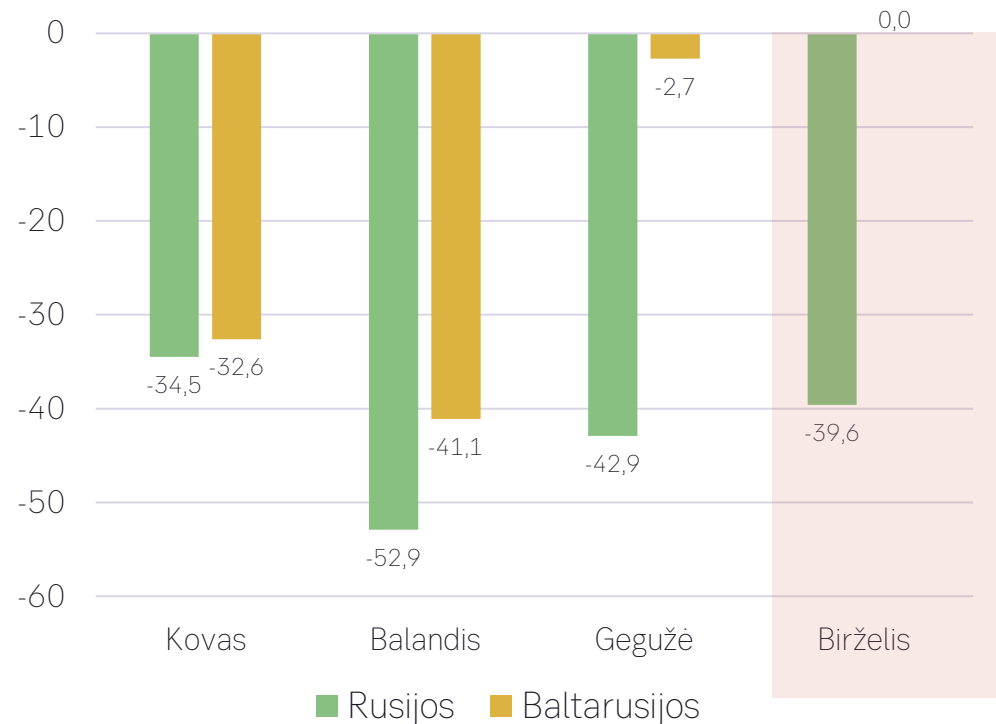

Įsigaliojant sankcijoms, importas iš Rusijos ir Baltarusijos pradeda sparčiau mažėti

Prekių, išskyrus mineralinius produktus, importo iš Rusijos ir Baltarusijos metinis pokytis (proc.)

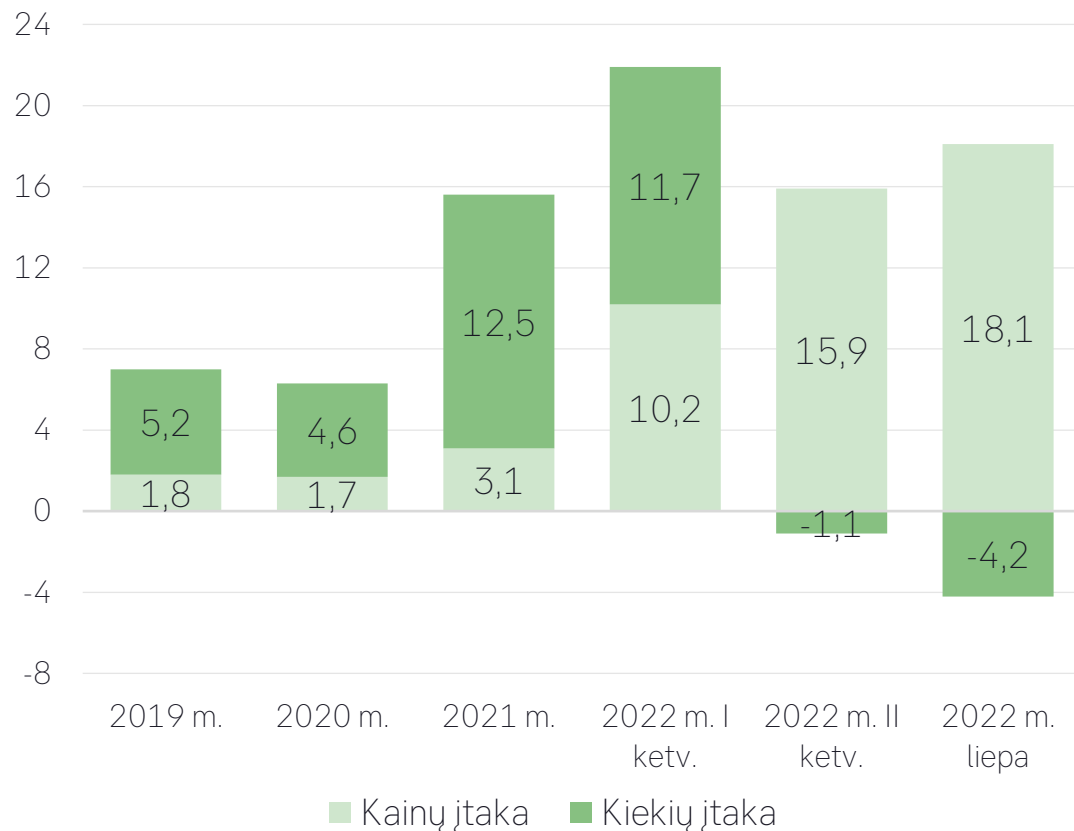

Prekių, išskyrus mineralinius produktus, eksporto į Rusiją ir Baltarusiją metinis pokytis, (proc.)

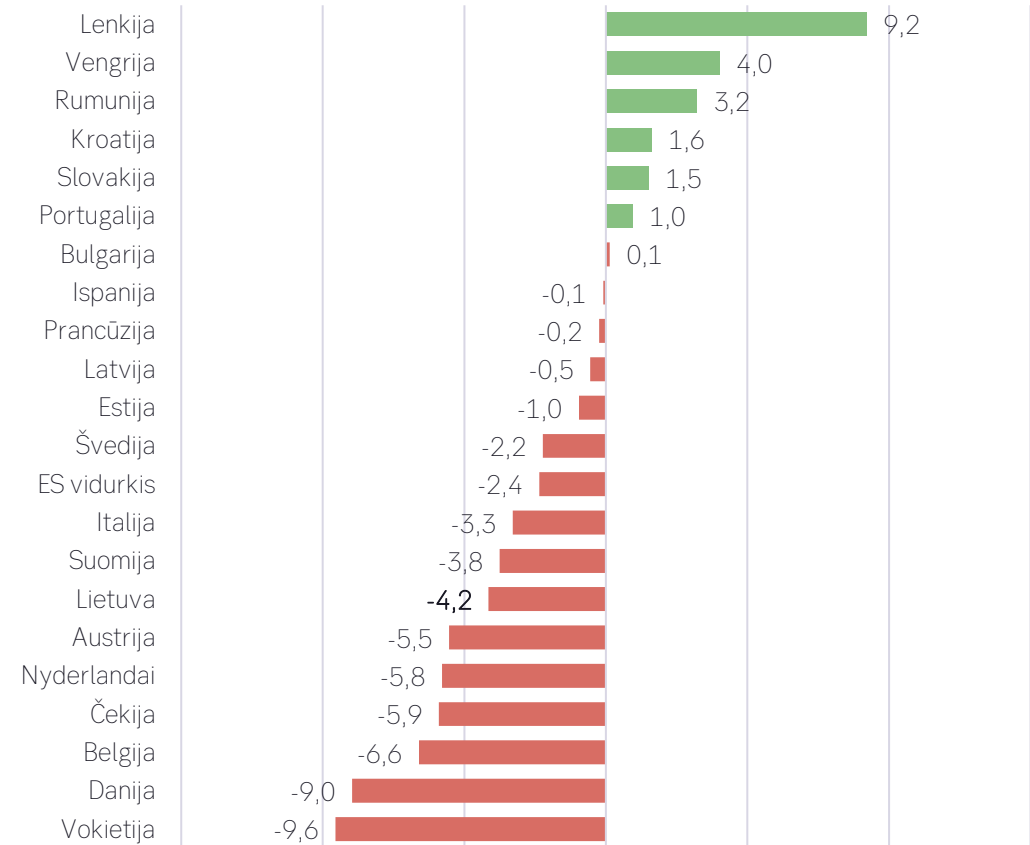

Metinis mažmeninė prekybos nuosmukis tęsis ir antrą pusmetį

Metinis mažmeninės prekybos, neįtraukus degalų prekybos, pokytis (proc.)

Metinis mažmeninės prekybos lyginamosiomis kainomis pokytis 2022 m. birželį (proc.)

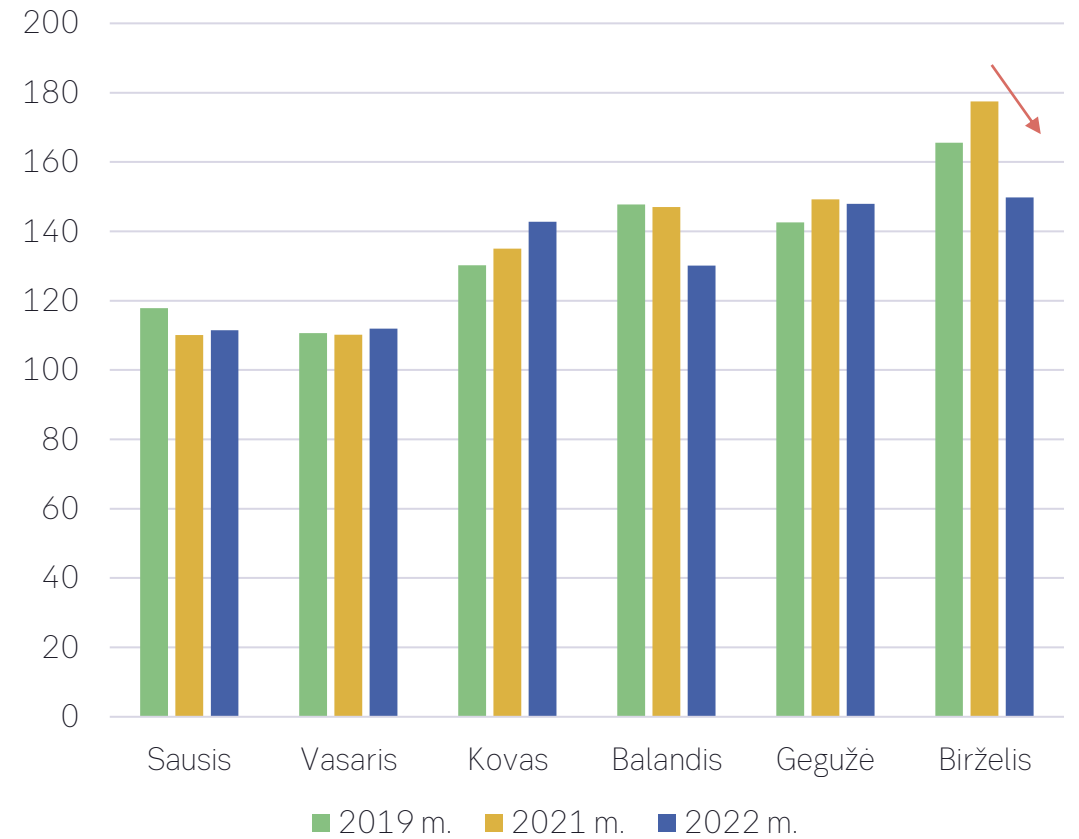

Degalų vartojimas pradeda mažėti

Mažmeninė degalų kaina Lietuvoje (EUR/l)

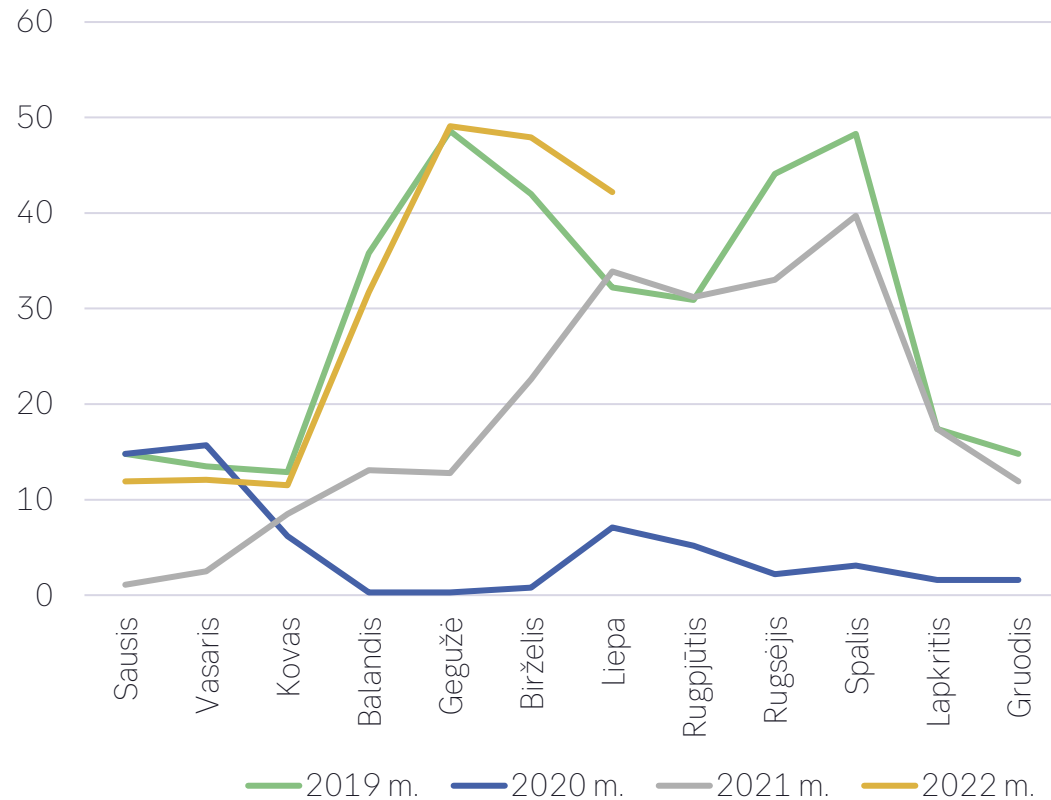

Dyzelino vartojimas Lietuvoje (tūkst. t)

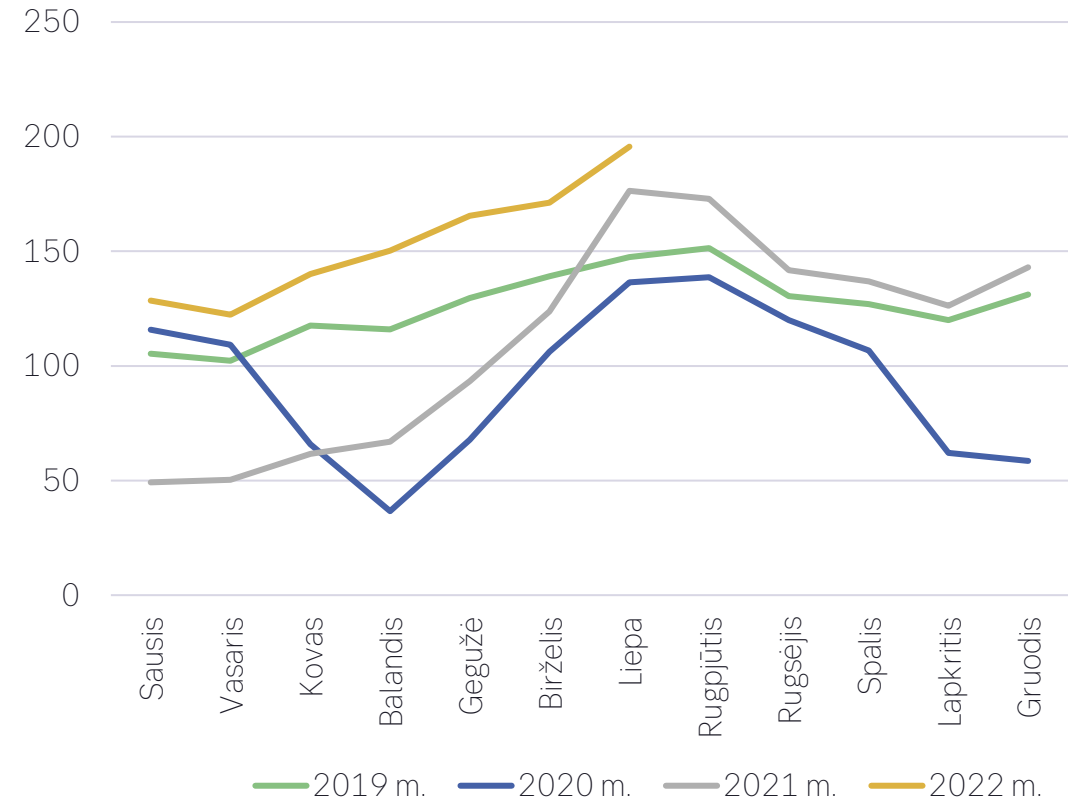

Kaip ir tikėtasi, paslaugų vartojimo mastas vasarą vis dar buvo labai didelis

Lietuvos oro uostuose aptarnautų keleivių skaičius neregulariais skrydžiais (tūkst.)

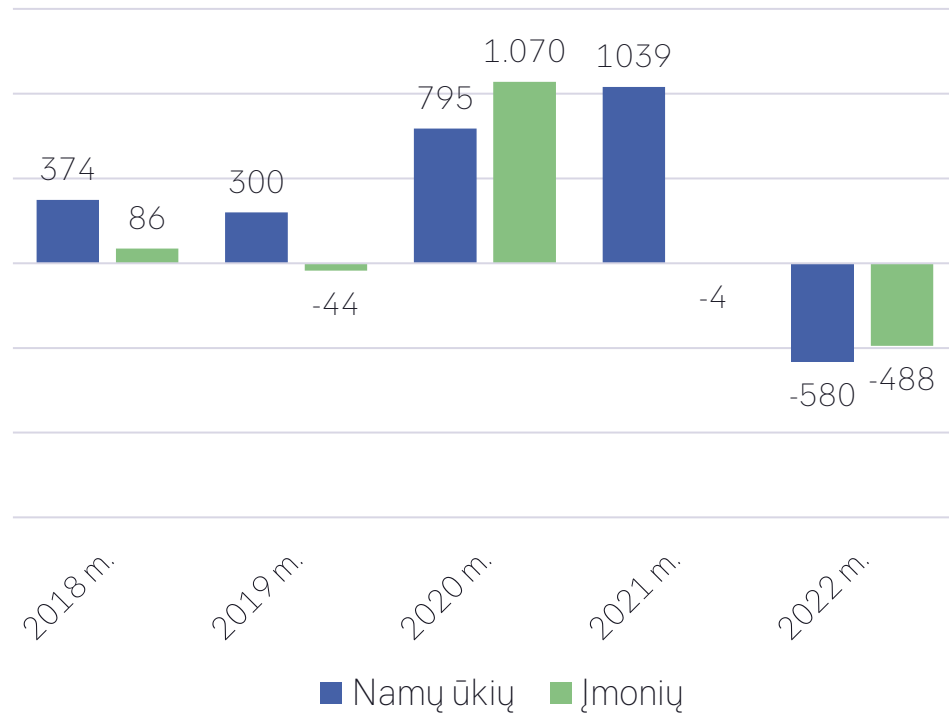

Maitinimo įstaigų apyvartos lyginamosiomis kainomis indeksas 2015 m. lygis – 100 punkty

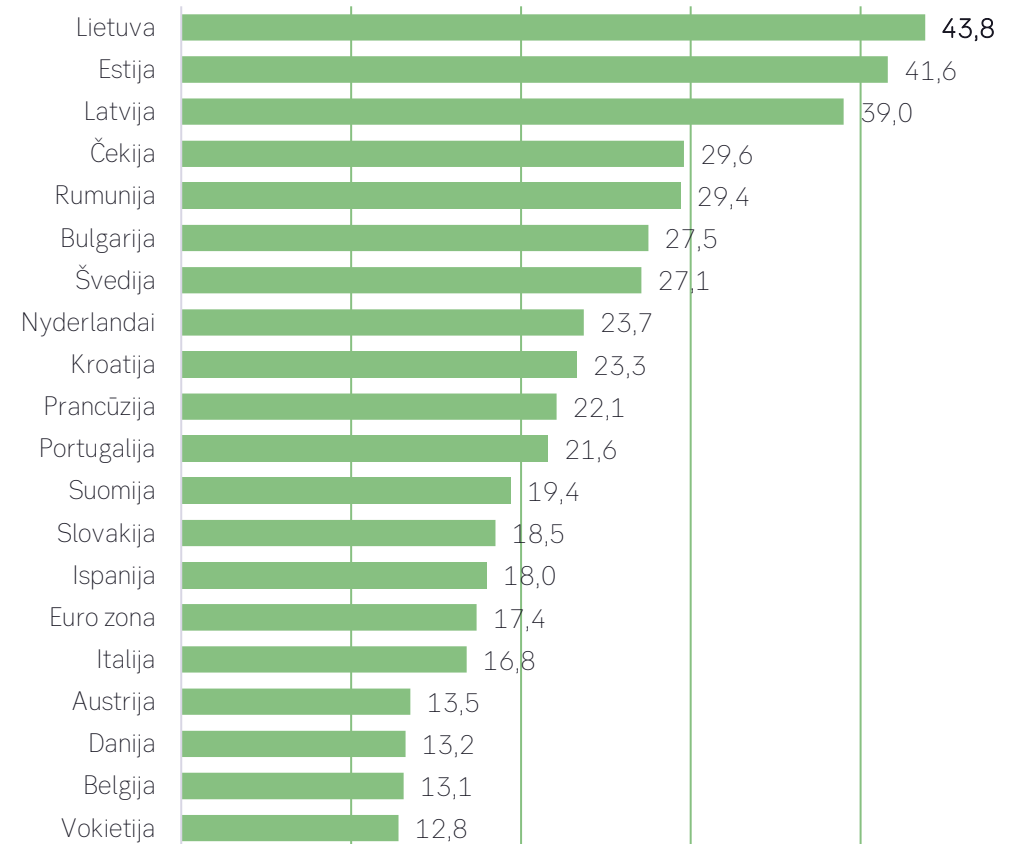

Dėl didelės infliacijos sutaupyti vis sunkiau

Gyventojų lėšų Lietuvos kredito įstaigose pokytis sausio–liepos mėnesį
(mln. EUR)

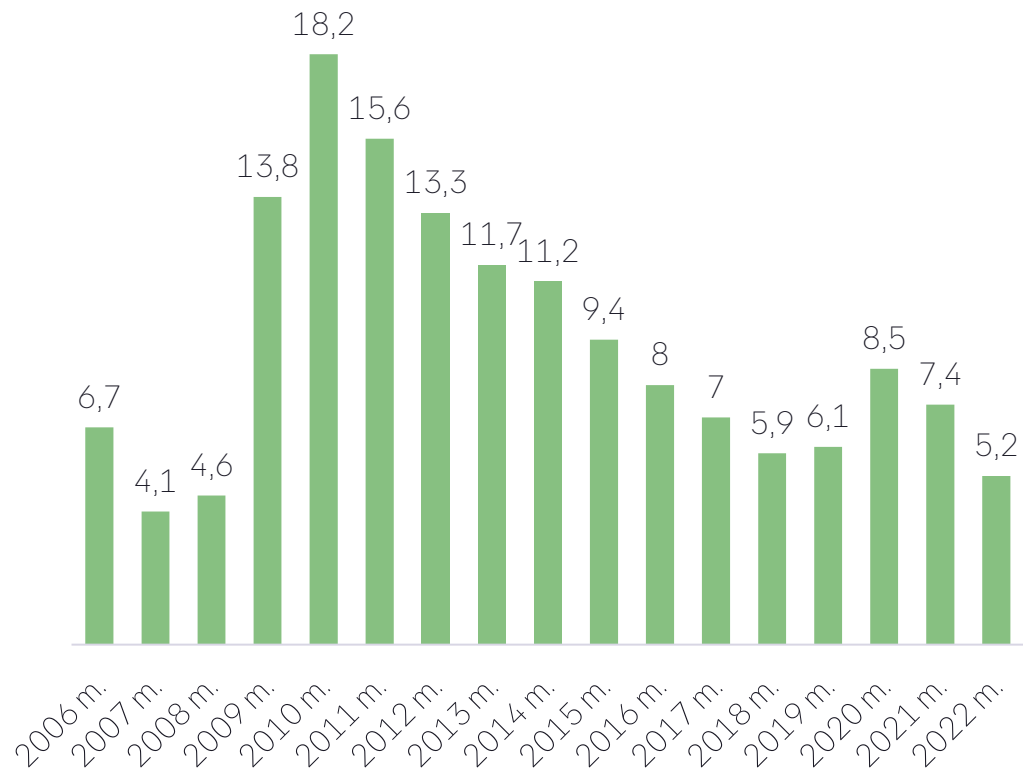

Gyventojų indėlių pokytis per pastaruosius trejus metus (proc.)

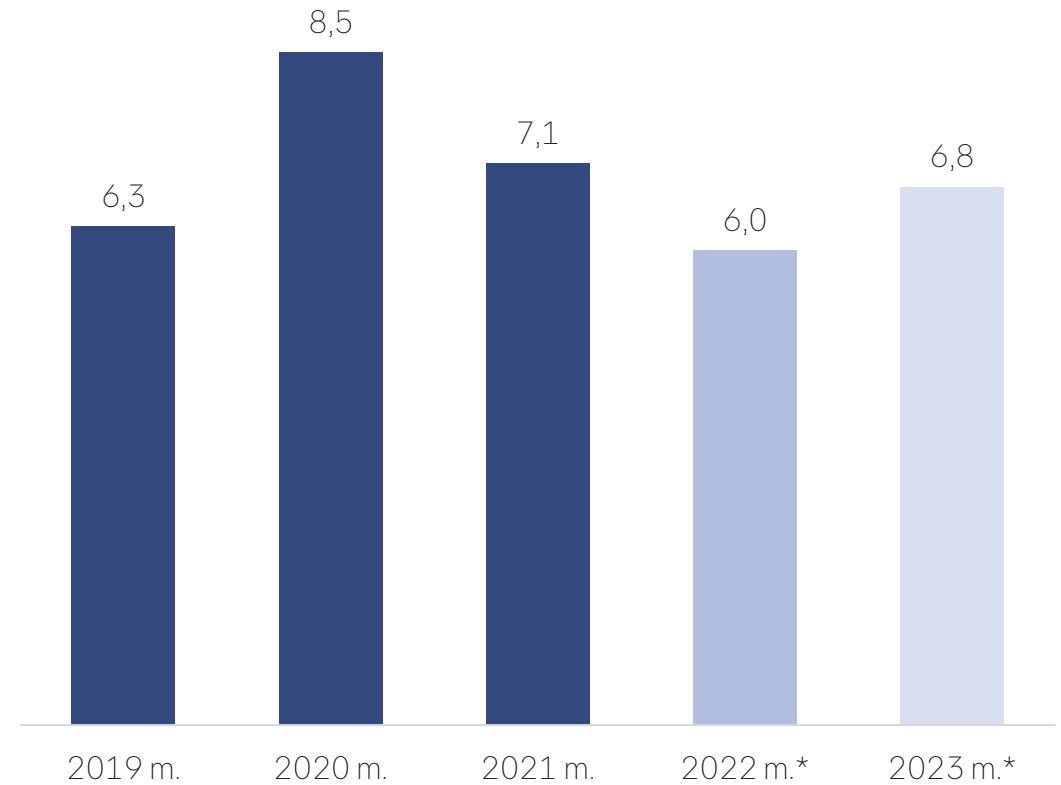

Nedarbo lygis kitąmet turėtų padidėti

Nedarbo lygis Lietuvoje 2006–2022 metų antrą ketvirtį

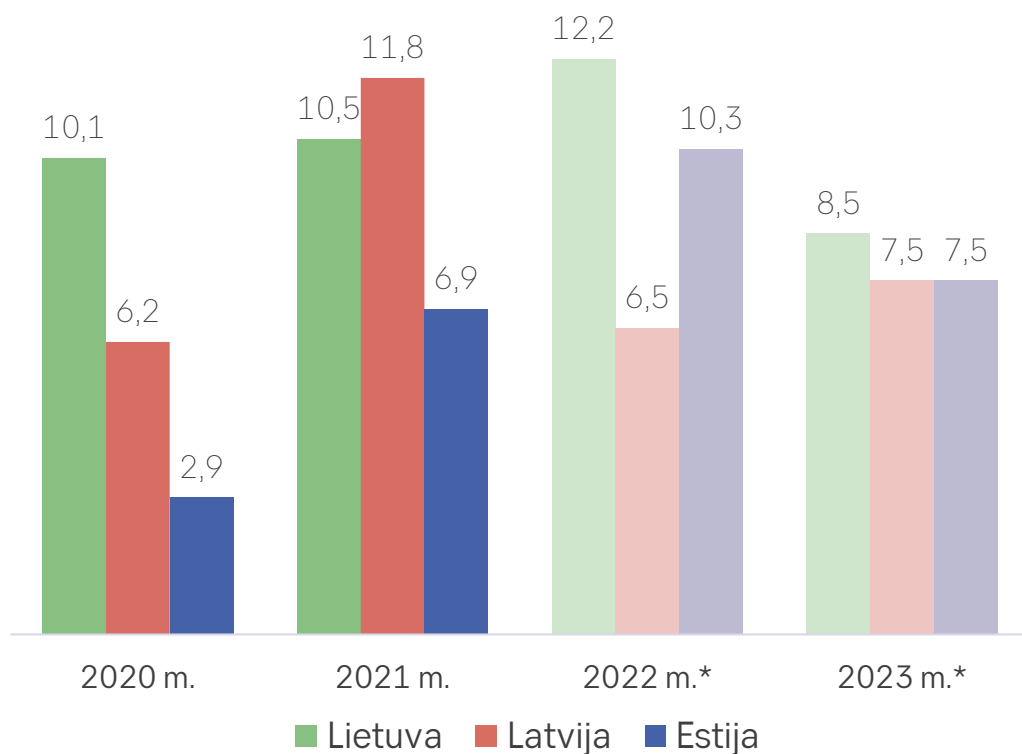
Vidutinio nedarbo lygio prognozė Lietuvoje (proc.)

*Prognozė

Darbo užmokestis augo sparčiau, negu prognozuota

Vidutinio darbo užmokesčio prieš mokesčius pokyčio prognozė (proc.)

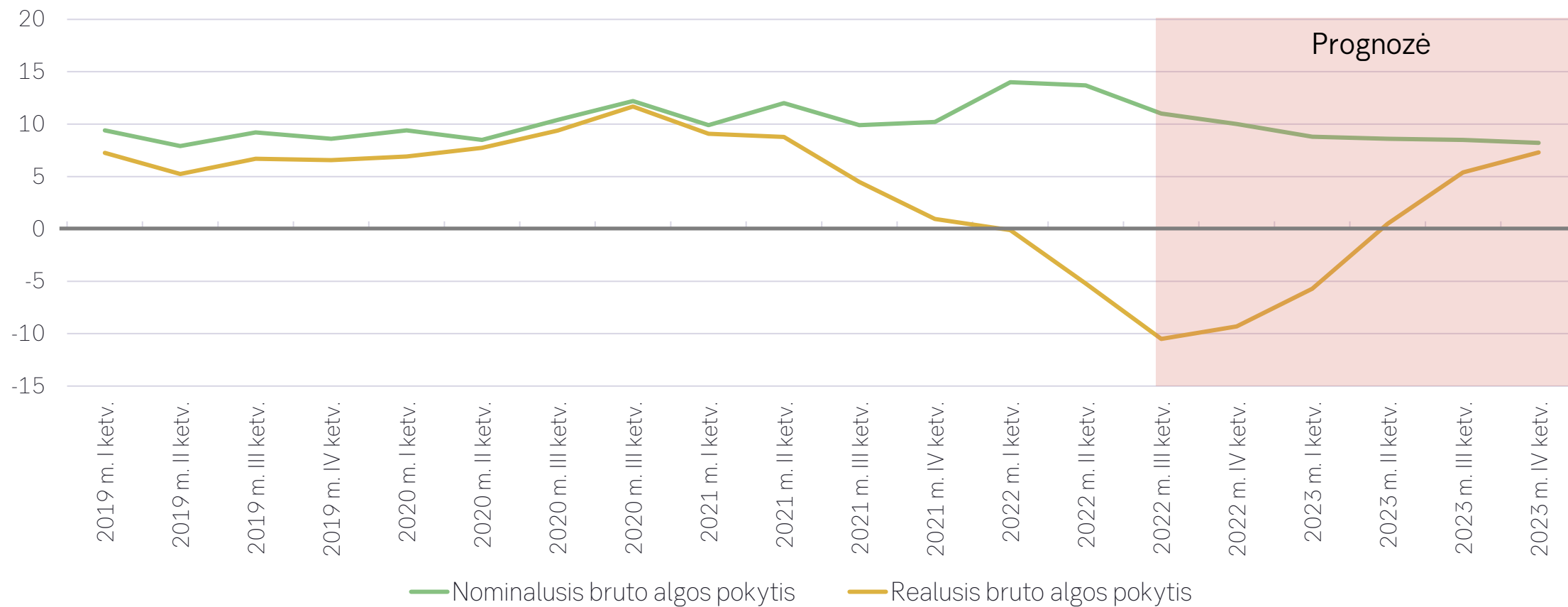

Vidutinio darbo užmokesčio prieš mokesčius pokytis pagal sektorius 2022 m. II ketv. (proc.)

	Eurai per mėnesį	Metinis pokytis (proc.)
IT ir telekomunikacijos	3 289	16,5
Finansų paslaugos	2 886	7,5
Profesinė, mokslinė, techninė veikla	2 309	16,3
Sveikatos sektorius	2 039	9,1
Viešasis valdymas	2 004	9,6
Iš viso	1 781	13,7
Apdirbamoji gamyba	1 744	13,2
Prekyba	1 660	15,1
Švietimas	1 656	15,1
Transportas	1 572	13,2
Statyba	1 526	12,7
NT operacijos	1 471	11,9
Administracinės paslaugos	1 448	14,8
Apgyvendinimas ir maitinimas	1 209	23,8

Realusis algos pokytis taps teigiamas ne anksčiau kaip iki kitų metų vidurio

Metinis vidutinio darbo užmokesčio prieš mokesčius pokytis (proc.)

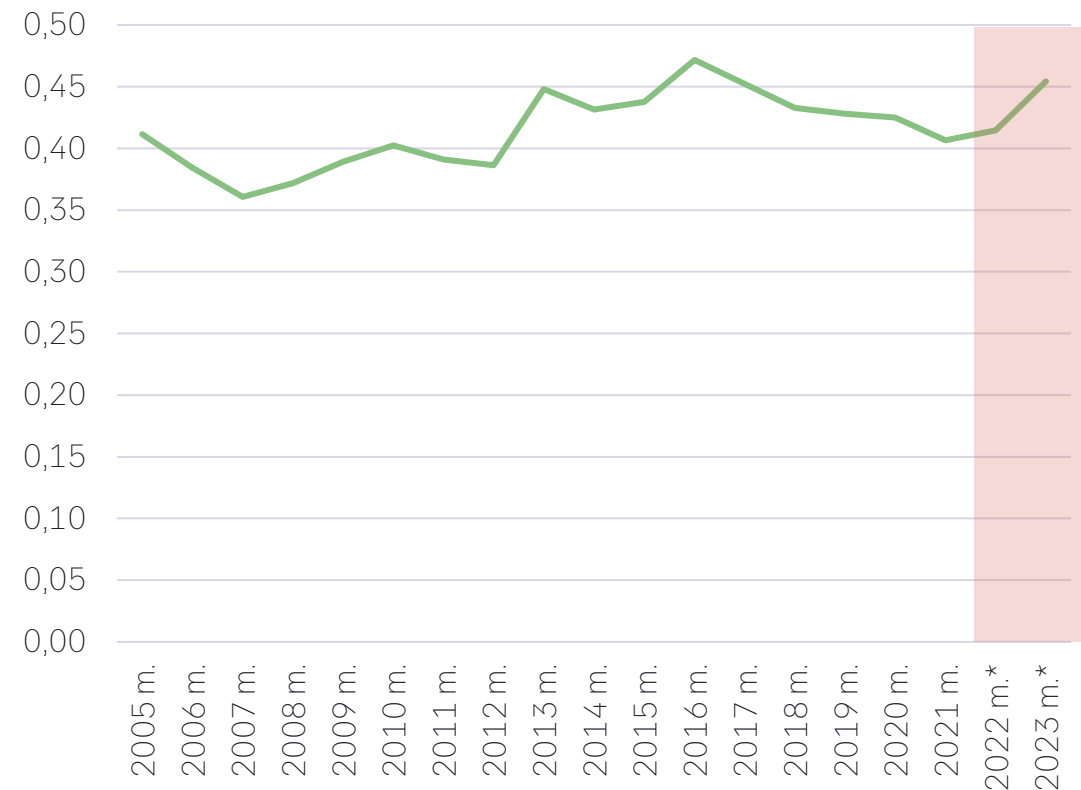

Minimali mėnesio alga kitąmet galėtų didėti sausį ir liepą

- Lietuvos bankas apskaičiavo, kad minimali mėnesio alga turėtų didėti 19 proc.
- Lenkijoje siūloma MMA didinti du kartus: nuo 3010 PLN iki 3383 PLN kitąmet ir nuo 3383 iki 3450 PLN nuo metų vidurio (+14,6 proc.)
- Slovakijoje siūloma MMA didinti nuo 646 iki 700 eurų (+8,4 proc.)
- Latvijoje ir Estijoje konkrečių siūlymų dar nėra

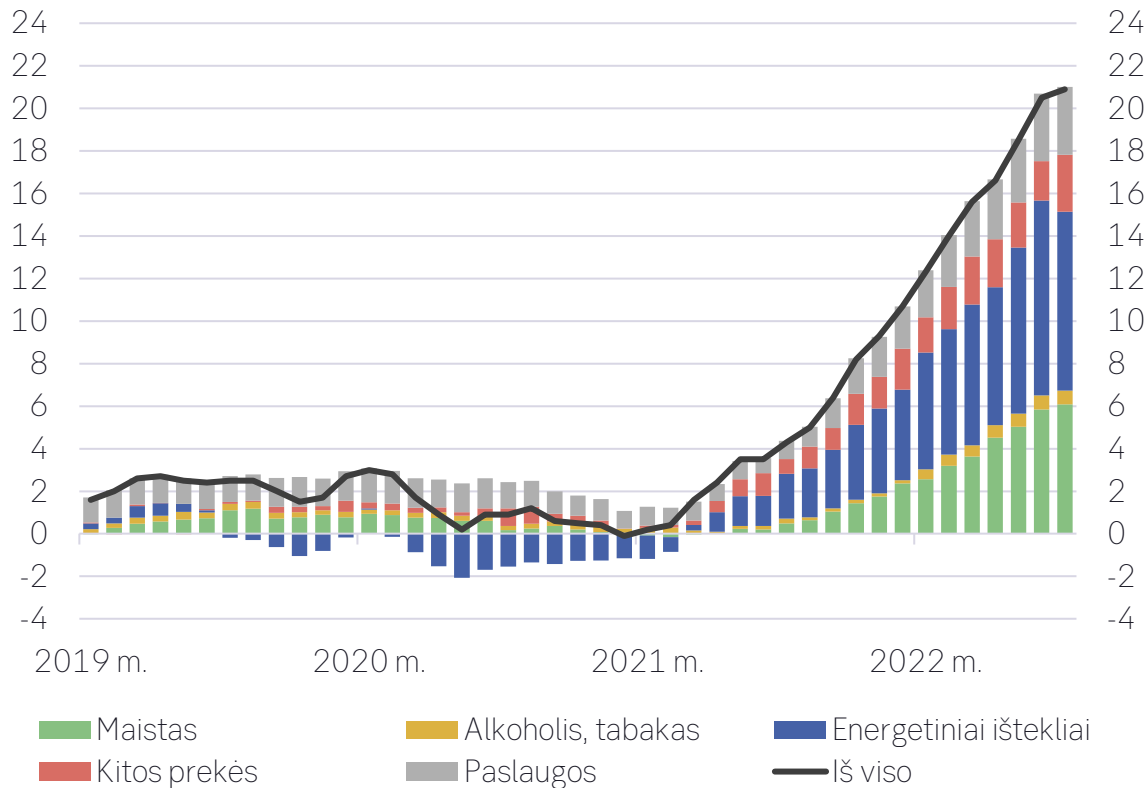
Minimalios mėnesio algos ir vidutinio darbo užmokesčio prieš mokesčius šalyje santykis

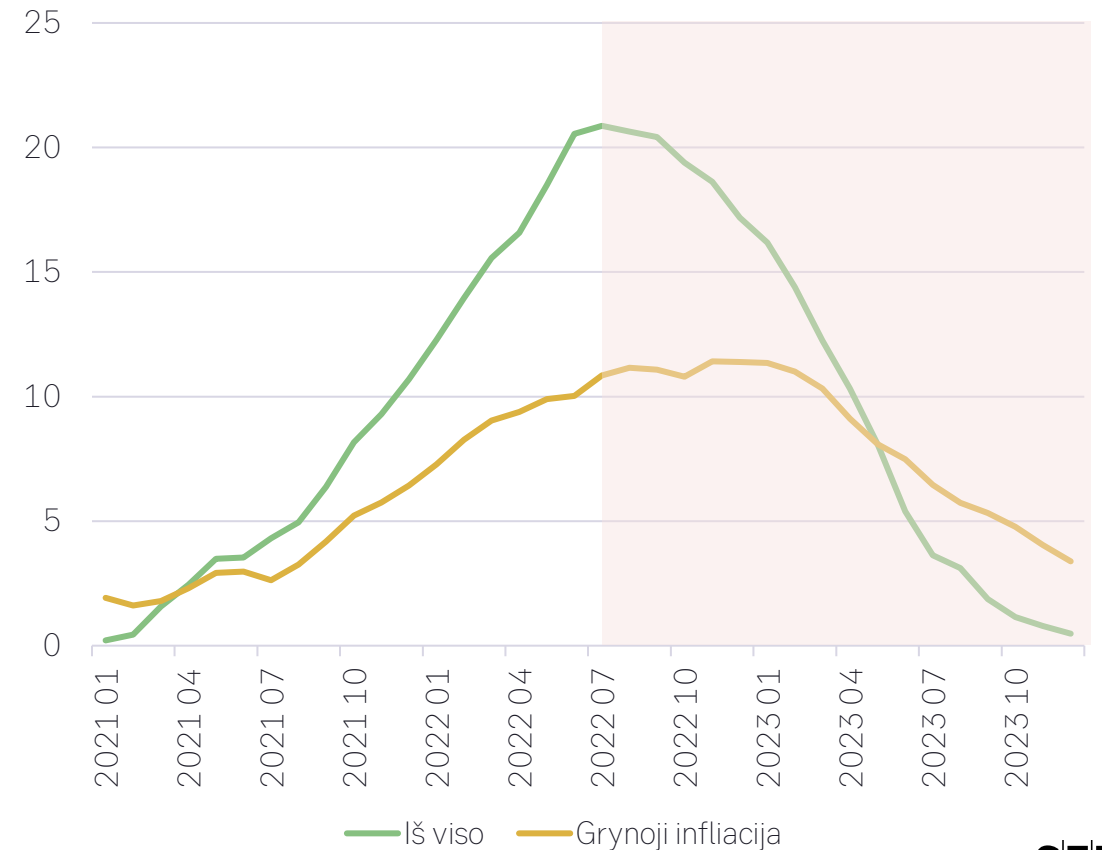
*Progozė
Šaltinis Statistikos departamentas, SEB bankas.

Prognozuojame vidutinę 17,9 proc. infliaciją šiemet ir 6,2 proc. kitąmet

Metinė infliacija Lietuvoje (proc.)

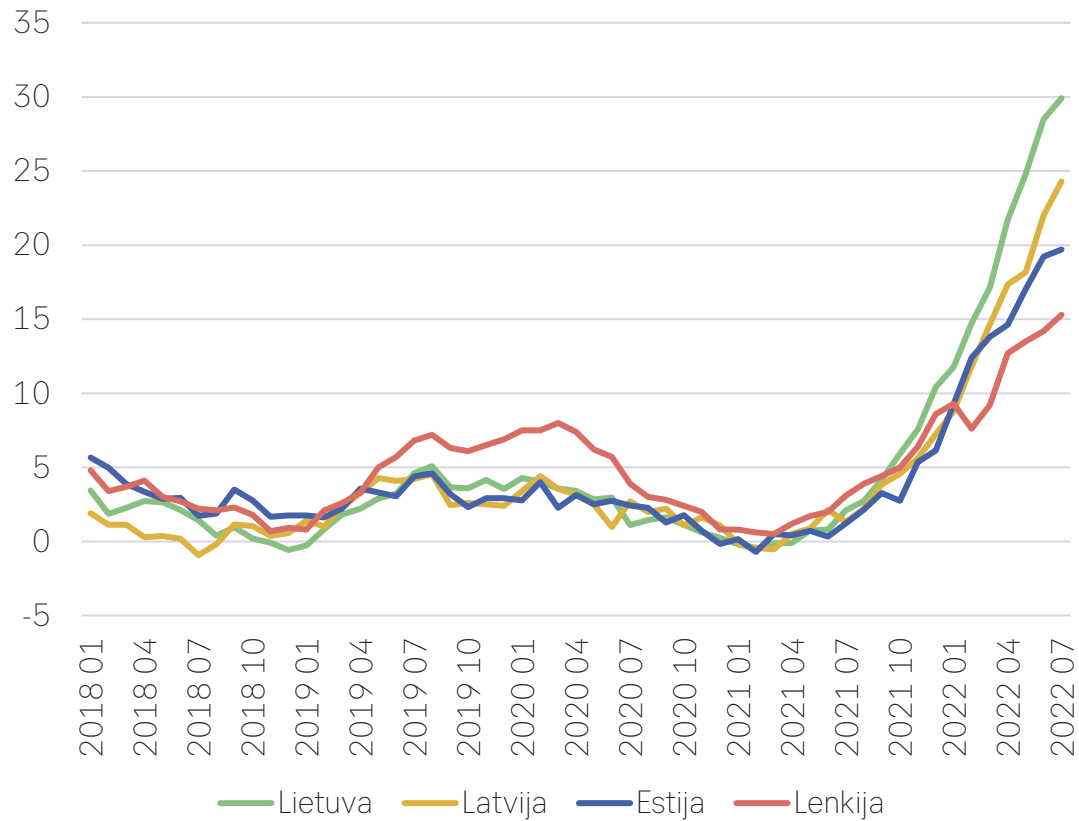

Metinės infliacijos pagal suderintą vartotojų kainų indeksą kreivės prognozė (proc.)

Esame arti maisto kainų piko

Maisto kainų metinis pokytis (proc.)

Metinis žemės ūkio produktų kainų pokytis ES rinkoje (proc.)

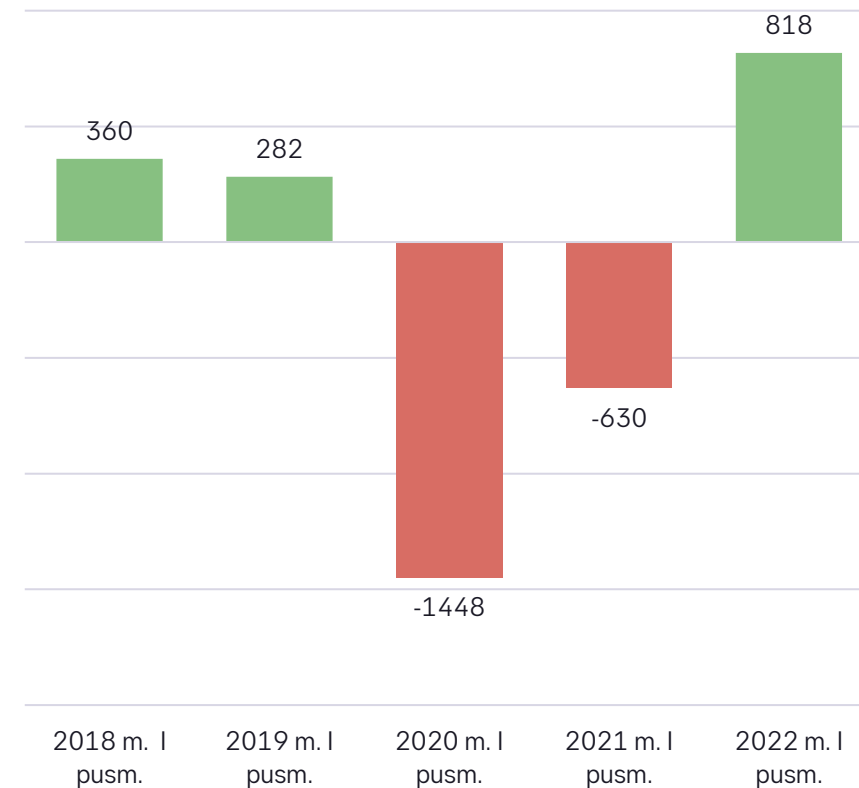

Šaltinis Macrobond, SEB bankas.

Po puikaus pirmo pusmečio valstybės biudžetas vėl tuštės

- Spartesnis, negu prognozuota, ekonomikos augimas (ypač vartojimas) daro teigiamą įtaką biudžeto pajamoms
- Tačiau antrą pusmetį biudžeto pajamų ir išlaidų skirtumas jau bus prastesnis dėl pavasarį Seime patvirtinto antiinfliacinio paketo priemonių įgyvendinimo
- Dėl geresnio, negu planuota, biudžeto balanso skola bent šiemet augs mažiau, negu tikėjomės, pavasarį
- Kitais metais biudžeto deficitas turėtų ūgtelti dėl prastesnės ekonomikos padėties ir valdžios išlaidų energetikos kainų šuoliui sušvelninti

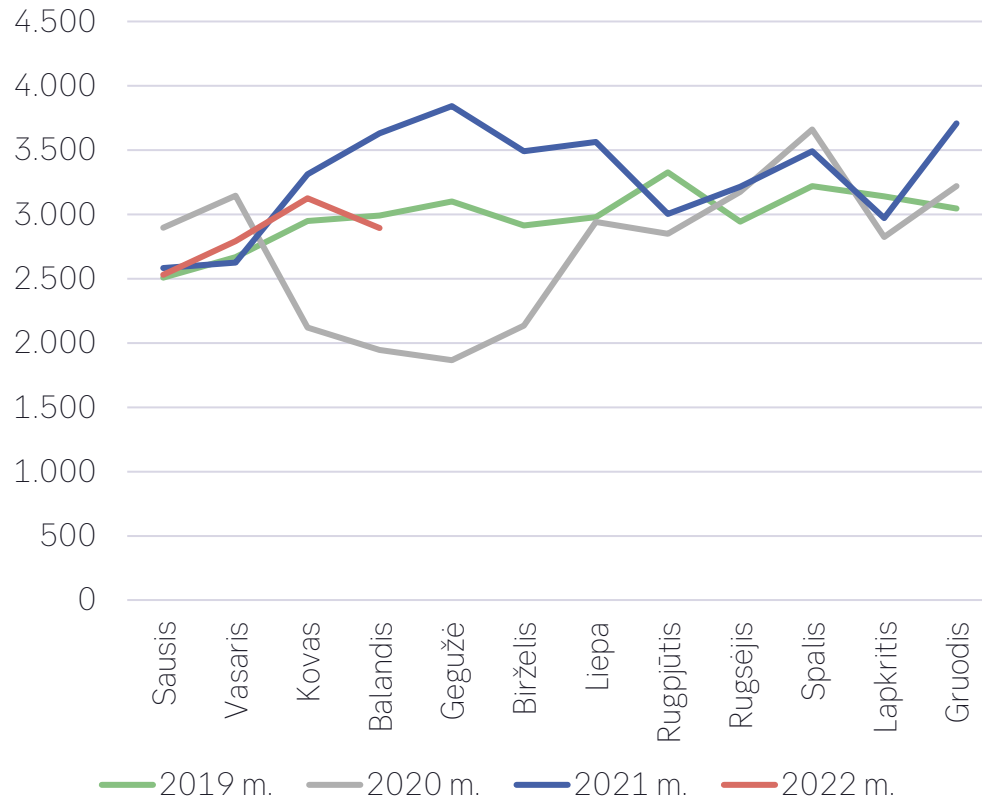
Lietuvos centrinės valdžios biudžeto balansas per I pusm. (mln. EUR) taikant pinigų srautų principą

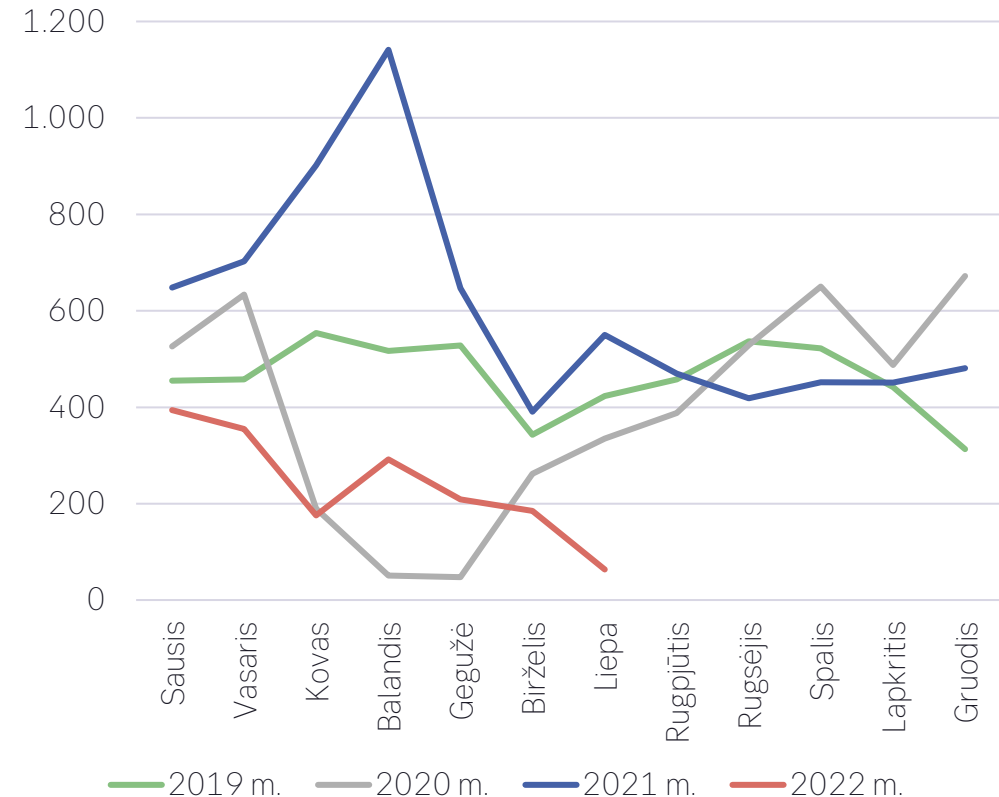
Šaltinis *Macrobond*, SEB bankas.

Kas paskatins aktyvumą pirminėje rinkoje: mažesnės kainos ar didesnė pasiūla?

Registruoti butų pardavimo sandoriai Lietuvoje

Butų sandoriai pirminėje Vilniaus rinkoje

Metinis būsto kainų pokytis ims mažėti

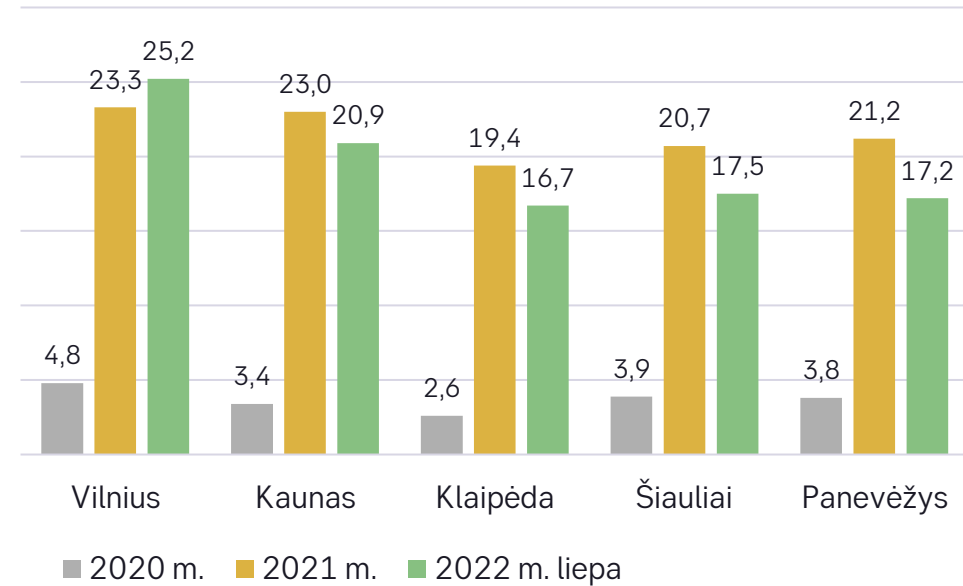
Kainų augimą stabdantys veiksniai

- Didesnės palūkanų normos
- Prastesnė ekonomikos padėtis
- Neigiamos žinios apie pradedantį pigti būstą kitose ES šalyse

Teigiami veiksniai

- Didelės būsto nuomos kainos
- Tikėtina pagerėsiantis realiųjų pajamų pokytis 2023 metais

Metinis „Ober-Haus“ būsto kainų indekso pokytis* (proc.)

Mėnesinis „Ober-Haus“ būsto kainų Vilniuje indekso pokytis (proc.)

	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis
2020 m.	0,4%	0,8%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,2%	0,4%	0,4%	0,5%	1,3%
2021 m.	1,2%	0,8%	2,2%	1,4%	2,3%	2,1%	1,6%	2,6%	1,8%	2,1%	1,8%	1,1%
2022 m.	1,7%	0,9%	0,7%	1,7%	1,5%	3,5%	3,2%					

*Metinis pokytis gruodį.

Šaltinis „Ober-Haus“ nekilnojamas turtas.

2022 m. rugpjūčio 30 d.

Ačiū.

Tadas Povilauskas
SEB banko ekonomistas

